

ПОЛІТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ХАРКІВСЬКИХ УГОД 2010 РОКУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

У роботі порушено проблему підписання Харківських угод 2010 р., їх політичного значення та наслідків для подальшого становлення України. Досліджено, що домовленість між Україною та РФ про продовження оренди російським Чорноморським флотом бази в Севастополі стало наслідком окупації Кримського півострова та початку українсько-російської війни 2014 р. Встановлено, що через підписання Харківських угод наша держава відмовилася від наміру вступу НАТО, а Київ опинився під зростаючим тиском Кремля. Визначено, що підписання Харківських угод можна назвати не інакше, як передумова військової узурпації українських територій росією.

Ключові слова: Харківські угоди, домовленість, окупація, незалежність, війна.

Abstract.

The paper raises the issue of signing the Kharkiv Agreements of 2010, their political significance and consequences for the further development of Ukraine. It has been investigated that the agreement between Ukraine and the Russian Federation on the extension of the Russian Black Sea Fleet's lease of the base in Sevastopol was a consequence of the occupation of the Crimean Peninsula and the start of the Ukrainian-Russian war in 2014. It was established that due to the signing of the Kharkiv Agreements, our state renounced its intention to join NATO, and Kyiv found itself under growing pressure from the Kremlin. It was determined that the signing of the Kharkiv Agreements can be called nothing else but a prerequisite for the military usurpation of Ukrainian territories by Russia.

Key words: Kharkiv agreements, agreement, occupation, independence, war.

Вступ

Прагнення російської «недоімперії» завоювати українські землі поневолити Український Народ беруть свій початок ще з другої половини XVII століття. З часів підписання Переяславського договору 1654 р. і по сьогодні росія не полишає надій захопити Україну, використовуючи для цього всі можливі методи. Відтак, попри те, що за умовами угоди 1654 р. Україна залишала за собою ознаки державності, зберігала свій суспільний устрій, домовленості були брутально розтоптані російським царизмом шляхом насильницького знищення Козаччини.

Навіть після здобуття Україною незалежності РФ не втратила наміру загарбати українські території, що вилилося в українську російську війну, яка триває з 2014 р. та повномасштабну війну з 2022 р. При цьому, фундамент для окупації нашої держави РФ почала зводити досить давно. Яскравим підтвердженням цьому є підписання 21 квітня 2010 р. Харківських угод між тодішніми президентами двох держав В. Януковичем і Д. Медведевим. Домовленості передбачали продовження оренди російським Чорноморським флотом бази в Севастополі на 25 років після закінчення строку його дії в 2017 р., а також отримання Україною знижки на імпортований газ у розмірі \$ 100 за 1000 куб. м газу, якщо його ціна буде становити 330 доларів, або 30-процентної знижки у випадку нижчої ціни газу. Неоднозначні Харківські угоди після бурхливих дискусій було ратифіковано парламентом України 27 квітня 2010 р. [1, с. 39].

Результати дослідження

Варто зазначити, що тодішні правлячі політичні сили по-різному сприйняли підписання Харківських угод. Наприклад, на думку В. Януковича, вони стали «безпрецедентними в історії відносин» між Україною та Росією, у результаті яких Україна не лише до 2019 р. мала б отримати за рахунок «газової інвестиції» російської сторони сумарно 40 млрд дол. і втримати низькі ціни на газ, а й зберегти «позитивний чинник для безпеки і стабільності у Чорноморському регіоні». Екс-прем'єр-міністр М. Азаров вважав домовленості «історичним рішенням», запорукою сильної та незалежної України, адже, мовляв, за їхньої допомогою вдалося дещо нівелювати негативні наслідки «кабальної» газової угоди, підписаної Ю. Тимошенко. Тодішній Голова Верховної Ради України В. Литвин сприйняв Харківські угоди як позитивну «об'єктивну даність та неминучість», яка була державі економічно вигідною та забезпечувала кримське населення робочими місцями. Водночас більшість представників української опозиції охарактеризували їх підписання як таке, що суперечило Конституції України, адже ч. 7 ст. 17 забороняла перебування іноземних військових формувань на території держави, а в п. 14 «Перехідних положень» Основного Закону зазначалося, що як виняток

дозволялось на умовах оренди перебування тих іноземних баз, які вже існували на червень 1996 р., однак лише на тимчасових одноразових умовах, а тому повторна угода щодо Чорноморського флоту рф була незаконною [2, с. 197-198].

Наслідки Харківських угод чітко доводять правоту опозиції, адже домовленості між двома державами стали наслідком військовою узурпацією України, перш за все – підґрунтям для окупації Кримського півострова. Крім того, наша держава відмовилася від наміру вступу НАТО, а Київ опинився під зростаючим тиском Кремля, який домагався вступу України в проросійські інтеграційні проекти, такі як Митний союз, створений Росією, Білоруссю і Казахстаном [1, с. 39].

Як відомо, після проголошення своєї незалежності Україну тривалий час вважали так званою буферною зоною між Європою та росією. І підписання Харківських угод 2010 р. означало для Європейської Спільноти налагодження відносин між нашою державою та рф, тобто проросійський вибір. За словами депутатки Європарламенту від німецьких «зелених» Ребекки Гармз (коментар станом на 2010 р. за результатами підписання Харківських угод) рано чи пізно треба було очікувати повернення в обійми Росії, адже Україні так і не надали однозначного сигналу про майбутнє приєднання до ЄС [3, с. 114].

Однак, попри проросійську закорумповану тогочасну політичну еліту України, яка була готова продати незалежність держави за імперську милість, Український Народ обрав шлях свободи, незламності, побудови правової держави та громадянського суспільства, вийшовши з протестами на Майдан у 2013 р., гордо боронячи рідну землю з 2014 р. і по сьогоднішній день на полі бою, долаючи російську навалу.

28 січня 2021 р. В. Януковичу повідомили про підозру в держзраді через підписання Харківських угод. Слідство щодо визначення усіх причетних до цього правопорушення триває [4].

Висновок

Таким чином, антиукраїнська політика тогочасних «еліт», у тому числі підписання Харківських угод 2010 р., призвела до непоправних наслідків –початку повномасштабної війни на території України, розпочатої рф 24 лютого 2022 р. При цьому, сьогодні вже не стоїть питання про те, який напрям подальшого розвитку обере наша країна – лише шлях становлення міцної та незалежної України як демократичної, правової держави з власною ідентичністю та без втручання тоталітарних сусідів. А відносини між Україною та рф станом на сьогодні можна описати не інакше, як правопорушення проти життя, здоров'я, свободи, геноцид Українського Народу, терор та катування, що унеможливило будь-яке налагодження дипломатичних відносин між державами в майбутньому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дем'яник Х. Наростання протиріч в українсько-російських відносинах (1991 - 2010 роки). *Світ очима молодих*. 2015. Вип. 1. С. 35-40.
2. Артимишин П. Харківські угоди 2010 року: візії політичних, медійних та експертних середовищ в Україні. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. 2020. Вип. 33. С. 194-213.
3. Артьомов І. Актуальні аспекти євро регіонального співробітництва України в контексті досвіду країн вишеградської четвірки. С. 107-117. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9677/1/9.pdf> (дата звернення 01.05.2023).
4. Харківські угоди: в чому суть документа і як за нього голосували в Раді VI скликання. *Слово і Діло*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/03/15/infografika/bezpeka/xarkivski-uhody-chomu-sut-dokumenta-yak-noho-holosuvaly-radi-vi-sklykannya> (дата звернення 01.05.2023).

Богдана Володимирівна Гаєрлюк – студентка групи ЕЕ-216, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: gavrulykbog@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Bogdana V. Gavrylyuk – Faculty of Power Engineering and Electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: gavrulykbog@gmail.com

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com